

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — Poverjenišstvo Ljubljana.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Francišanska ulica 6/1. Rokopisov ne vracamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. čk. rač. 11.197. Telefon 3112.

Naša pot in narod.

Kje so naši ideali? Je li bilo prejšnje nezadovoljstvo, večna vznemirjenost, zavist in intriga ono, kar smo nazivali idealom življenja? Ekonomska razdrapanost je ustvarjala kaos v pravilnem socialnem razvitku naroda.

Sredi tega vrveža smo stali učitelji, vrže ni med dva pola: med narod in glavnega krivca razmer — partizanstvo političnih strank. Naprtli so nam nalogo, da izgladimo pot ter najdemo kontakt in harmonijo med tema dvema sovražnima svetovoma. Ni čudo, da nas včasih obdolge vseh nesreč, ki jim hočemo najti odtoka.

Naš narod je zaradi teh razmer padel globoko v neznošno moralno in materialno krizo. Mi, ki smo gledali ta narod kot na dlaneh svojih rok, smo najbolj občutili vzroke in posledice teh večnih socialnih in kulturnih kriz.

Ekstremna strankarska politika ruši, ker je v njej vedno dovolj nezdrave ambicije in zaslepljenosti, ki zapostavlja poedince iz srede celokupne mase. Politika ni nikoli v dobrem univerzalna. Naš narod je gledal te nepravilnosti, a jih povsem ni videl; napenjal je ušesa, ali jih povsem ni čul. Skratka, naš seljak morda noče priznati, da je temu sam kriv.

Tu se odpira pot učiteljski misli: odkloniti kmeta od škodljive tradicionalne patrijarhalnosti, kajti danes si ni mogoče zamisliti iskrenosti, društvenosti in ljubezni brez kapljice mržnje in zavisti do tega kar ruši. Dasi je naš evangelij mir in ljubezen, vendar moramo svojo okolico na to vsaj opozoriti.

Naš narod je trpel skozi vse veke in nosil posledice. Danes uvideva potrebo večje inteligence, višjih idealov in večjih sposobnosti ter požrtvovalnosti kakor dosedanjih, da si izboljša svoj socialni in eksistenčni položaj. Na dosedanjih propadih in pokvarjenih politični morali bazira še danes vse delo naših delavcev pa najsi bo kulturnih, političnih, socialnih, gospodarskih in prosvetnih. Vse služi poslednjim ciljem ambicioznih poedincev, ki žele imeti v vodstvu tega ali onega odločujočo besedo. Izolani, kakor neizsolani se srečujejo na istem, končnem cilju: kdo bo kmilar delu naše zemlje. Brez rezerve, je li narod potreben drugih ciljev, kakor njegovega egoističnega političnega stremjenja.

Če ne danes, se bo dalo morda jutri drugače govoriti o pravi nacionalni politiki, kakor dosedaj; o nacionalizmu, ki bo brez krink; o narodnem delu, za katerim se ne bo skrivalo vedno kako temno ozadje.

Naša učiteljska in humana naloga je, da organiziramo največjo solidarno borbo proti vsaki osebni, brezidejni, in neprincipialni politiki posameznikov kateregakoli političnega kova. V to nam bodo pomagali vsi še nezastrupljeni sloji, kajti v tem leži tudi njih lastni interes. Odsotnost zdravih elementov od tega dela v narodu nam je ustvarila moralne, socialne in ekonomske krize.

Le tako si lahko razlagamo pojav, ki je zagnal na površje ljudi, ki vidijo v celokupnem življenju naroda le svojo korist. Na mestu borbe za narodni podvig kulture in prosvete ter borbe, da se delo politikov in naroda kaže le skozi življenje širokih narodovih slojev, se je krenilo na stranpot ter so se stranke predpostavljale narodu in skupnim potrebam. V tem kaosu je zamrla tudi vsa idealnost naroda, katerega življenje, kakor je bilo, ni vodilo do boljše bodočnosti.

Zato vsi na plan! Rešujmo in dvigajmo narod. Kajti edina odklonitev vsestranskih kriz leži v kulturnem dvigu najširših narodnih plasti.

Stotere so naloge in izdelanih imamo stotero pozitivnih načrtov za dvig naroda od prve dobe šoloobvezne dece, preko nalog, ki jih imamo do šolodrasle dece in do doraslega naroda tako, da bodo roke vsega učiteljstva še premalo, da zmorejo vse delo, ki ga lahko izvrši učiteljski stan v narodu. Mladinska Matica, reforma osnovne šole, kmetsko nadaljevalno šolstvo, potreba nove orientacije pri našem društveno prosvetnem delu, so osnovni temelji bodočega učiteljskega dela, ki čakajo rok nas vseh. Odklo-

nimo narod od razdvajajočega političnega strankarstva in dovedimo ga do kulturnih in nacionalnih nalog, ki so nam vsem skupne.

Učitelji, na nas leži breme te nove naloge. Pot do naroda in spoznanje naroda je edina pot na katero lahko trdno računamo in izhod za rešitev iz zla.

Peter Jereb.

**Prispevajte kot podporniki
„Pevskemu zboru UJU učiteljstva“!**

Pomagajte!

(Učiteljstvu iz Primorja.)

Obrnili smo se že z okrožnico pa tudi ponovno s tega mesta do tovarišev in tovarišic, naj se zavzamejo za kontraktualce, ki živijo v težkih razmerah. Odziv je bil precejšen, da smo mogli vsaj za silo pomagati v nekaterih najnujnejših potrebah, vendar ne tak, kot smo ga pričakovali z ozirom na bedo onih, ki se jih nihče ne usmili.

Kako težko je nekaterim, govori dovolj odlomek iz pisma, ki ga priobčujemo danes. Izpustili smo nekaj mest, ki so osebnega značaja. Pismo sicer zaradi tega izgubi na svoji žalostni moči, a je še vedno živa slika bede in trpljenja.

V boljše razumevanje naj omenimo, da je tovarišica čakala nekaj tednov pri usmiljenih znancih, kdaj bo dobila nastavitveni dekret za določeno mesto. Ker dekreta ni bilo, je odšla na službeno mesto, razume se, da na svojo odgovornost. Kako se ji je godilo, pove pismo samo, naslovljeno na nekoga tovariša — šolskega upravitelja.

Evo vsebine!

Imela sem še 600 Din in s to vsoto sem šla v X., v Prekmurje. Prav opoldne (na zadnji dan leta) sem dospela v X. Nalivalo je, da sva bili vsi premočeni. V Y. sem morala naročiti voz, ker s kovčegi v X. nisem mogla peš. Voznik mi je računal 100 Din. Šla sem v šolo k g. upravitelju, ki me je nekako hladno sprejel. »Brez dekreta priti — to je konec koncev vendar velika nevolja!« je rekel in mi namignil, naj se odpeljem kar nazaj v Y., ker se v vasi sploh ne dobi stanovanja za učiteljstvo. Pravil mi je, da tudi drugo učiteljstvo stanuje tam in hodi vsak dan peš doli. Iz Y. v X. je točno 1 uro hoda. In jaz naj bi vsak dan po tem snegu in mrazu hodila gori in doli? Povedala sem, da mi to pač ni mogoče. — Nato je upravitelj poklical predsednika krajnega šolskega sveta, ki se je takoj pomilovalno obrnil na mojo sestro in me potolažil, da se bo že našla sobica. V stari šoli so mi odkazali malo sobico s šteditelnikom. »Za hrano morate pač sami skrbeti,« je pripomnil predsednik, »ker v vasi je ne dobiti!« Meni je bilo to prav, ker če sama kuham, gotovo ceneje izhajam. Prve dni mi je g. upraviteljeva posodila par loncev — s pripombo — naj si vse potrebno nabavim v Y. Med tednom sem šla v Y., kupila odejo in nekaj posode za prvo silo. Naročila sem tudi m^o drv, ki me je stal 175 Din. Glavno sem si preskrbela, za hrano pa mi ni nič ostalo. V trgovini sem bila prisiljena vzeti vse na knjižico in mleko istotako. Prav radi so mi ljudje postregli prve dni, toda sedaj, videč, da v šoli ne poučujem, mi že namigujejo, naj jim plačam penze. Danes mi je upravitelj omenil, da sem prišla v slabo vas, ker ljudje tukaj zelo gledajo na plačilo. Nadalje me je opozoril, naj se obrnem do kakih sorodnikov, ker tu brez denarja ne bom mogla živeti. Radi dekreta pa trdi, da ga dobim šele koncem aprila. Bog me varuj te nesreče! Morda bom res morala čakati do tedaj.

* Tovarišica ima slaboumno sestro, za katero mora skrbeti sama.

Če bi sestra mogla, bi takoj odšla zopet nazaj. Tam bi lažje živela, ker bi se me ljudje še usmili. Tukaj me pa nekateri zmerjajo s pritepenko. Jokam cele dneve in sama ne vem, kam naj krenem. V svoji sobi pričakujem dan na dan dekret, a zaman. Obrnila bi se do sorodnikov — pa žalibog nimam več nikogar. Brata imam, pa sama ne vem, kje je...

Na vasi dolgujem za mleko in drugo 250 Din. Če tega ne plačam, mi nihče več ne da hrane. Ker nimam človeka, da bi se nanj obrnila, razen Vas, spoštovani g. upravitelj, Vas prosim, blagovolite mi posoditi 300 Din. S tem bi bila nekako rešena iz težkega položaja. Vem, da tudi Vi ne razpolagate z denarjem, vendar upam, da mi boste v svoji veliki dobrohotnosti pomagali.

Nimam nikogar, razen uboge sestre poleg sebe. Zato Vas prosim, če je le v Vaši moči, pomagajte nama! Hvaležno Vam bom povrnila vse. Tu v okolici je mnogo učiteljstva; nekaj sem jih že spoznala. Mislila sem jih prositi — a si ne upam. Naš upravitelj me je poslal k g. župniku, naj se potolim njemu. Šla sem — četudi težko.

»Dalo bi se še kako pomagati,« mi je dejal, »samo dekret mi predložite!« — Kam naj se še obrnem, svetujte mi, spoštovani gosp. upravitelj? Sobica tu v stari šoli me stane 55 Din mesečno. Plačuje se krajnemu šolskemu svetu. Posteljo sem dobila pri predsedniku. Upravitelj mi je dal nekaj slame, da sem si napravila matrace. Danes mi je žal, da nisem vsega privlekla čez. Kako dobro pride vse tu! Ko bi bila mogla, marsikaj bi bila še vzela!

X. ima petrazrednico. So štiri učne moči. To je ena največjih vasi v Prekmurju — 350 hiš, okrog 3000 prebivalcev. Leži na veliki ravnini ob državni cesti. Tu je zdravnik, lekarna — kot v mestu. V tako velikih krajih se ne počutim dobro. Prikladneje je v mali vasi, kjer se živi ceneje. Tu je vse bolj mestno in drago.

Skrbi me, če bom morala čakati do aprila brez službe. S čim se bova živeli s sestro? Niti v stari šoli mi ne bodo pustili bivati brez plačila. In kam bom šla potem? Vse nesreče letijo name. Ko bi si mogla na kak način zaslužiti vsaj za hrano! Morda bi me sprejeli kje v kako trgovino. Povsod bi šla, ker me skrbi, kaj bo z nama.

Komentarja takemu pismu ni treba. Vprašanje je, kdo nam pomaga bedni tovarišici, ki ni edina in ki ni zadnja v takih razmerah. Po naših mislih mora in more pomagati le učiteljstvo. Drugi nimajo srca, posebno če so obvarovani pred takimi nesrečami. Apeliramo ponovno na dobro srca, naj ne gredo brezdušno mimo, ko vidijo, kaj se godi! Apeliramo na primorsko učiteljstvo, naj sistematično skuša razviti našo podporno akcijo! Naprošeni mesečni obolus 5 Din je tako majhen, da ga zmore vsakdo. Kdor se odteza taki dolžnosti, je skrivaj trpljenja, ki je naloženo nekaterim, dasi ga niso nikdar zaslužili. Zganite se, pomagajte, prispevajte v podporni sklad, ker nima danes nihče sočutja do revežev razen vas! Zavedajte se, kaj ste dolžni svojim zapuščenim rojakom!

Odslek za kontraktualce.

Na Dunaj!

(K nameravanemu študijskemu potovanju mariborske »Pedagoške centrale«.)

Dunaj — »pedagoška Meka« — je pravi pravljica sprejeti prvo večjo skupino slovenskih učiteljev — pedagoških romarjev. Tako se pobornikom »nove šole« in vsem interesentom šolske reforme nudi ugodna prilika, spoznati reformistična načela na licu mesta v praksi, seznaniti se z agilnimi dunajskimi tovariši in ogledati si vse kulturne in socialne naprave tega naprednega vele mesta. Osem dnevno bivanje je sicer mnogo prekratka doba za izčrpen študij vseh novih vzgojnih teženj, vendar bo slehernemu tovarišu (ici) tudi ta kratek obisk dal nebroj neprecenljivih spodbud za poglobitev in praktično izpopolnitev vzgojnega dela v naših šolah. Zato na pot vsi oni, ki si z malimi gmotnimi žrtvami žele orientacije za vsakdanje praktično delo v vzgoji in pouku!

Potovanje ni namenjeno znanstvenikom, klic velja predvsem vzgojiteljem-praktikom, ki jih zanima stanje dunajskih poizkusnih šol z »delovnimi zajednicami« s samodelavnostjo, samopridobitnostjo, domorodnostjo in doživljenjem potom »skupnostnega pouka«. Voditelji bodo radevolje upoštevali vse specijalne želje glede meščanskih in pomožnih šol, event. bodo obiskovalce seznanili z modernim ustrojem srednjih šol. Običajno sprejme inozemske študijske skupine sam reformator Glöckel, ki bo tudi izdelal podroben načrt za čas bivanja; strokovna uvodna predavanja in končna debata so za načrt obligatna. »Pedagoška centrala« se bo sigurno potrudila da bodo udeleženci zadovoljni. Čas je kratek, zato so takojšnje prijave nujno potrebne!

E. V.

Kdor si hoče ogledati moderne dunajske šole.

G. Otto Glöckel, predsednik mestnega šolskega sveta na Dunaju, nas je pravkar obvestil z ozirom na našo prošnjo, da radevolje sprejme obisk slovenskega učiteljstva. Poskrbel je celo za razne ugodnosti, kakor: glede stanovanja in prehrane v dijaškem domu, kar bi znašalo skupno okrog 30 Din dnevno; glede strokovnih predavanj kot uvod v hospitacije (predavanja bodo imeli vodilni dunajski pedagogi); glede vodstva na Dunaju pri obiskovanju šol in ogledovanju raznih znamenitosti. Obisk bi trajal 8 dni. Za ogled so na razpolago vse vrste šol, od otroškega vrta do srednje šole.

Smatramo, da bi bil posebno ugoden čas za ta obisk dunajski velesejm, ki se vrši od 10.—17. marca. To radi znižane vozne in brezplačnega vizuma. Stroški bi bili tedaj minimalni in bi nikogar ne ovirali.

G. Glöckel prosi, da takoj javimo številu obiskovalcev. Prosimo torej, da se interesi takoj javijo Pedagoški centrali v Mariboru (Zrinjskega trg št. 1). Obisk se bo ob tem terminu vršil le, če se jih oglasi dovoljno število, sicer ga aranžiramo pozneje. Zato ne prosite takoj za dopust, počakajte marveč, da Vas o nadaljnjem obvestimo.

Pedagoška centrala.

Na novo je izšla

v založbi Oblastne zaloge šolskih knjig in učil v Ljubljani
karta zgodovinskega razvoja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev 1804—1918

v priročni izdaji (43×50 cm) za srednje, meščanske, osnovne in strokovne šole. Dobiva se pri Oblastni zalogi in po vseh knjigarnah za ceno 8 Din.

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarja. Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje in predtisk.

Hitite z nabiranjem naročnikov za Mladin. Matico. / Doseči moramo 20.000 članov!

LISTEK.

Društvo „ZOO“ in prirodopisni pouk.

Prijatelji domače favne v Ljubljani so se strnili in z združenimi močmi zidajo in ustvarjajo dan za dnem z velikim veseljem in neverjetnim navdušenjem živalski vrt. Posrečilo se jim je zbrati veliko množino živali in krasen inventar, ki se dnevno veča tako, da poseduje društvo sedaj 25 velikih in 120 malih kletk, 25 akvarijev, 10 terarijev, 25 železnih kletk in 6 zverinjakov. — Tudi namerava že letos zidati lastno stavbo.

Vse društvene živali — razen nekaterih — preživljujejo začasno v velikem cvetličnjaku ob Miklošičevi cesti, ki ga je dal g. dr. Megler društvu brezplačno na razpolago. Društvu manjka sicer še nekaj živali, a upa,

da do jeseni vse manjkajoče preskrbi, ker veliko jih ima že nakupljenih in veliko obljubljenih, tako da bo v jeseni društvo »Zoo«, ko priredi ob priliki velesejma »Ljubljana v jeseni« v enem celem največjem paviljonu velesejmskega prostora svojo drugo obsežno razstavo (o kateri bom še posebej pravočasno poročal) z vsemi živalmi docela spopolnjeno. Omeniti moram, da se je društvo obrnilo na lovsko društva in posestnike posameznih lovišč, da mu nalovijo posebno sedaj volkove, medvede, lisice itd. Zato ob tej priliki kot tajnik društva prav lepo prosim vse cenjene tovariše, posebno lovce in fiste, ki imate znanje z lovci, da blagovolite ob vsaki priložnosti misliti na naše društvo in nam preskrbeti živali vsake vrste, bodisi proti plačilu ali pa, da nam jih darujete, za kar vam bo društvo zelo hvaležno.

V Zagrebu n. pr. je dobro razvit zoološki vrt, ki ga obiskovalci dnevno v trumah posećajo. Za ta vrt skrbi mesto; a kljub temu se je sedaj ustanovilo še društvo prijateljev

zoološkega vrta, ki mu je naloga zastaviti vse sile za povzdigo tega vrta. — V Splitu imajo zoološki vrt, pri katerem je članov 75% splitskega prebivalstva. — Zato tudi mi Slovenci ne smemo zaostajati za Hrvati in drugimi, ki imajo take vrtove.

Učiteljstvo stremi po napredku in ustvarja delovno šolo. Zato smelo trdim, da je društvo »Zoo« neizčrpen vir, ki lahko daje učiteljstvu in učencem pobudo in vse potrebne informacije, da se prične tudi na šolah lokalna gojitev raznih živali in rastlin. — Zakaj bi učenci ne gojili na šoli ptičk, kač (nestrupeh), žab, rib, gosenic itd. in opazovali način njihovega življenja in razvoja. Ustvaritev tega ni težka, posebno danes, ko imamo ročna dela. Prične in videli boste, s kakšnim zanimanjem opravljajo učenci vse to. Saj tudi le na ta način pride prirodopisni pouk do svoje polne veljave.

Zato tovariši, upam, da me sedaj razumete, čemu sem se že obrnil na nekatera šole in presil, da prevzamejo tovariši pover-

jenjstvo društva »Zoo« za svoj okoliš. Šole pa, ki tega mojega poziva niso dobile, naj mi blagovole oprostijo. Zato jih pa tem potem prosim, da dobe društvu poverjenika (poverjenico) za svoj okoliš.

Tem dobrim delavcem-poverjenikom sporočam, da so društveni člani (trojni: a) ustanovniki, ki plačajo 1000 Din enkrat za vselej, b) dobrotniki, ki plačujejo po 100 Din letno, in c) redni člani, ki plačujejo po 20 Din letne članarine. Članarina je plačljiva v dveh obrokih, a želimo, da se po možnosti plača cela članarina hkrati. — Društvo je trdno prepričano, da bo učiteljstvo uvidelo njegov pomen, zato se zanaša na pomoč in sodelovanje učiteljstva. — V tej veri pričakujemo, da se bo marsikateri učitelj — lahko kar na dopisnici — javil za društvenega poverjenika. Tem bo društvu potem takoj poslalo izkaznice, nabiralne pole in čeke.

Anton Fakin.

Prevedba učiteljskih vdov s kronske pokojnino na dinarske pokojnine.

Ker mnogi ne vedo, kako se je postopalo pri prevedbi kronske učiteljske vdovnine na dinarsko, dajemo v naslednjem nekatera pojasnila.

V smislu uredbe o prevedbi kronske pokojnin je treba najprej prevesti pok. so. proga učitelja na dinarsko plačo po zakonu o narodnih šolah iz leta 1919. Dinarska plača po tem zakonu je znašala 2400 Din, ki se povečuje s periodičnimi poviški, ki jih je devet. Prvih osem je po 300 Din letno, poslednja pa 200 Din letno. Poviški se dajejo po zvršetku vsakega tretjega službenega leta, poslednja in najvišja plača znaša tedaj 5000 Din.

Na podlagi te dinarske plače se je odmerila vdovina po § 51. hrv. zakona z dne 5. VIII. 1924, in sicer po spodaj navedeni tabeli. — Ako je na ta način ugotovljena vdovina manjša kakor polovica one vsote, ki je, ali bi pripadala pok. soprogu kot pokojnina, določena po onih zakonih, ki so veljali ob času njegove upokojitve ali smrti, pripada vdovi še diferenca do polovice te vsote.

Sirotnine otrokom znašajo 1/3 vdovnine za vsakega otroka, vendar ne sme biti skupna vsota sirotnin večja od vdovnine.

Dvojne sirote pa imajo pravico do poldrugega iznosa sirotnine, ako je sirot več kakor dvoje; ako je sirot samo ena ali dve, imata vsaka zase pravico do dvojne vzgojnine.

Ako vračunljivi prejemki:	tedaj znaša vdov. letno dinarjev:
ne znašajo letno več kakor 700 Din	360
znašajo letno več kakor 700 Din ali ne več kakor 1000 Din	480
znašajo letno več kakor 1000 Din ali ne več kakor 1200 Din	600
znašajo letno več kakor 1200 Din ali ne več kakor 1400 Din	800
znašajo letno več kakor 1400 Din ali ne več kakor 1800 Din	1000
znašajo letno več kakor 1800 Din ali ne več kakor 2400 Din	1200
znašajo letno več kakor 2400 Din ali ne več kakor 3000 Din	1400
znašajo letno več kakor 3000 Din ali ne več kakor 3600 Din	1600
znašajo letno več kakor 3600 Din ali ne več kakor 4200 Din	1800
znašajo letno več kakor 4200 Din ali ne več kakor 4800 Din	2000
znašajo letno več kakor 4800 Din ali ne več kakor 5400 Din	2200

Splošne vesti.

PREDSTAVNIKI UJU PRI NJ. VEL. KRALJU.

V soboto 9. t. m. je sprejel Nj. Vel. kralj predstavnike Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva: predsednika Vlada Petroviča, podpredsednika Tihomira Kostića in urednika Mihajla Stanojevića.

Upoštevaajoč željo učiteljstva, da slišimo tudi z najvišjega mesta mnenje v pogledu šole in učiteljstva, so našli predstavniki učiteljske organizacije priliko, da podrobneje seznanijo Nj. Vel. kralja z željami in težnjami učiteljstva. Smatrali so za potrebno, da poudarijo tudi na najvišjem mestu pomen učiteljskega dela in to v pogledu pobjanja neopismenosti med narodom in prosvetno kulturnega dela med najširšimi plastmi naroda sploh. Učiteljstvo je smatralo vedno za svojo sveto dolžnost, da stavi svoje prosvetno in kulturno delo v službo nacionalne države ter da izraža narodovo miselnost in čuvstvenost, katerega najvernejši tolmač je, to je poudaril g. Petrovič.

»Da gospodje, imel sem priliko prepričati se osebno o velikih zaslugah, ki jih je imelo učiteljstvo pri snovanju te države in to z zadovoljstvom konstatiram. Nadejam se, da bo ostalo še nadalje zvesto svojim tradicijam, da bosta imela država in narod še nadalje zveste sodelavce« — je odgovoril Nj. Vel. kralj.

Zakon o narodnih šolah, ki bo unificiral šolstvo v državi, je nujna potreba za šolo in celokupno učiteljstvo, je nadaljeval predsednik Petrovič. Stalnost v učiteljski službi je najvažnejši pogoj za napredek učiteljstva v prosvetno kulturnem delu, ker premeščanje vpliva, mnogo kvarnejše na vse prosvetno-kulturne institucije, v katerih je učitelj započel svoje delo, nego na njega osebno.

Na to izjavo je odgovoril Nj. Vel. kralj, da je prepričan, da je sprejetega zakona prepotrebno in bo sprejel čimprej. Interesiral se je za mišljenje učiteljskih predstavnikov do osnovnih vprašanj tega zakona. Omenjala so se vprašanja: ustanavljanja šol, učiteljskih plač, njihove stalnosti itd.

Kralj je razen omenjenega naglasil, da ostanejo vestni in točni učitelji nedotaknjeni na svojih mestih. Vprašanje je samo za one, ki svojega dela ne bodo mogli spraviti v soglasje z interesi države in naroda.

Nj. Vel. kralj se je interesiral za delo učiteljske organizacije na polju mednarodne slovenske učiteljske zveze, pristopa UJU v Učiteljsko Internacionalno Federacijo in združanja Jugoslov. Dijaškega Doma, o kulturno-prosvetnih in stanovskih listih, ki jih izdaja naša organizacija. Po dobljenih vidikih je napravilo delo učiteljstva pri njem dober vtisk o učiteljstvu in njegovem delu, tako da se je videlo očitno zadovoljstvo na licu. Poudarjal je, da je to delo vredno vse pozornosti in da vse to najlepše harmonizira z našim vzvišenim poklicom. Po polurni avdijenci je obljubil Nj. Vel. kralj, da bo vedno rad sprejel učiteljske predstavnike, da sliši njihove želje.

Ko so se zahvalili za prisrčen sprejem, so odhajali predstavniki učiteljskega udruženja dobro razpoloženi od avdijence, ker so našli tako lep in prisrčen sprejem ter popolno razumevanje vseh potreb, ki jih ima v današnjih časih šola in učiteljstvo.

— Ob izplačilu razlik. Učiteljska domova. V zadnji številki »Učit. Tovariša« je bilo več pozivov, naj se spominjamo pri izplačilu razlik naših domov. Ko sem čital te pozive, sem se domislil par trpkih resnic, ki jih dajem tovarišem in tovarišicam v presoji in ravnanje. Za 30 let zbira učiteljstvo za dom svoje dece, a ga še danes nima. — Pogledimo po naši domovini in videli bomo, da imamo skoraj v vsakem večjem kraju društveni dom, v nekaterih še celo po dva. Kulturno društvo, ki ne šteje več kot 100 članov, ima svojo streho, a 3000 učiteljev(ice) je nima. — Premoženske razmere teh društev gotovo niso sijajne, saj so po večini člani kmetski fantje in dekleta, delavci in obrtniki, le malo je premožnejših. Ti zmorejo večkrat naravnost horendne prispevke za domove. Znamo mi slučaj, ko so plačevali člani letno po 250 Din samo prispevka za dom, in to skozi več let. Koliko je pa pri nas članov, ki ne zmorejo za dom niti borne članarine 20 Din. Rdečica sramu mora zaliti vsakega zavednega učitelja, ako primerja delavnost za kulturne ustanove včasih preprostega delavca z nami. Poščica delavnih ljudi si zna postaviti svoj dom, 1500 učiteljev, toliko je povprečno v vsaki oblasti učiteljstva, pa ne zmoro doma za sebe in svojo deco. Ali ni skrajni čas, da učiteljstvo, ki deluje povsod, večkrat celo z veliko vnamo in uspehom, misli na sebe in zgradi svoj dom — kulturno in socialno ustanovo v izpričevalo stanovske zavednosti.

Ciril Hočevar.

— Disciplinske sodišče. Po časopisnih vesteh ne bo razpravljalo o učiteljskih pregreških več prosvetni svet, marveč bo ta posel opravljalo ministrstvo prosvete samo.

LETOSNJE EDICIJE MLADINSKE MATICE.

Kakor že javljeno, bomo letos izdali 4 knjižice, ako dosežemo 15.000 naročnikov, kar je z agilnostjo učiteljstva lahko mogoče. Te knjižice bodo:

1. Kresnice, II. letnik, z leposlovnimi in raznovrstno poučno vsebino, opremljeno s primernimi ilustracijami.

2. Izvirna mladinska povest, ki jo je pisal Tone Seliškar. Ta povest je bila predložena kot tekmovalna in jo je odbor Mladinske Matice na predlog Matičnega presojevalca g. dr. Slesingerja nagradil.

3. Radio, poljudna, vsakemu lajku razumljiva razprava o tem epohalnem izumu, ki jo je sestavil stud. tehn. g. Pipan. Knjižico bo krasilo mnogo risb, ki pojasnujejo besede.

4. Knjižica o domu, delce, namenjena deklicam. Knjižico pripravlja tov. Miklavčičeva, prevajalka De Amicisovega »Srca«.

Štiri tako raznovrstne knjižice za 10-50 Din so pač lep književni dar naši mladini, ki ima danes tako malo dobrega čtiva. Naj bi ne bilo učiteljice in učitelja, ki ne bi po svojih močeh prispeval pri naši važni ljudsko-prosvetni ustanovi!

— Obveznice za Učiteljska domova v Ljubljani in Mariboru, ki smo jih napovedali v zadnji številki »Učit. Tovariša« in v letaku, ki so ga že prejela vsa šolska upravitelstva, so priložene današnji številki. Prosimo, ne zavrzite jih, ampak izpolnite takoj po prejemu in vrnite pristojnemu Učiteljskemu domu.

— Vpoklic vseh upokojujencev pod 20 leti zopet v učiteljsko službo. Listi poročajo, da bo ministrstvo prosvete pozvalo vse učitelje in učiteljice, ki so bili upokojeni z manj kot 20 službenimi leti zopet v učiteljsko službo. To bi se zgodilo na podlagi člena 142. uradniškega zakona, ki se glasi: »Uslužbenec, ki se upokoji iz razlogov, navedenih v točki I., 2., 3. ali 4. člena 133., se vrne na poziv v državno službo, ko ta razlog prestane, če ni že dosegel 60 let starosti; toda dobiti ne more višjega položaja od onega, s katerega je bil upokojen. Če uslužbenec v tem primeru neče sprejeti državne službe, izgubi pravico do pokojnine.« Gori navedene točke čl. 133. določajo: »Po zakonu samem prestane služba: 1. če postane uslužbenec duševno ali telesno nesposoben za službo; 2. če nastopi primer iz člena 111., po preteku 12 mesecev; 3. če pride uslužbenec pod skrbstvo ali v konkurz ali če se nad njim podaljša očetovska oblast; 4. če nastopi primer prvega odstavka čl. 126.« Citirani odstavki čl. 126. določajo: »Stalen uslužbenec se postavi, če se ukine njegovo zvanje, ki ga ima, ali urad, pri katerem službuje, na razpoloženje, ki ne sme trajati dalje neke leto dni. Dokler je na razpoloženju, dobiva vse svoje prejemke in ta čas se mu šteje tudi za napredovanje in za pokojnino.«

— Izplačilo razlik. Po informacijah, ki smo jih prejeli od merodajne strani, je nazkazilo razlik za učiteljstvo že izvršeno in so se razlike že pričele izplačevati.

— Zvišanje plač. »Slovenski list« poroča: Uradništvo finančnega ministrstva je danes kolportiral vest, da se bodo z novim proračunom zvišali prejemki državnega uradništva, in sicer bodo dobili samski uradniki po 200 Din več, oženjeni pa po 700 Din.

— Izdelava novega uradniškega zakona. »Pondeljek« poroča: V ministrstvu pravde je bil te dni sestavljen načrt novega zakona. Istočasno sestavljajo v prometnem ministrstvu novi zakon o prometnem osebju. Podrobnosti obeh zakonskih načrtov za enkrat še niso znane, izve pa se toliko, da bo kategoriziranje uradništva znatno spremenjeno. Največja važnost novega zakona pa je v materialni strani uradniškega vprašanja. Z novim zakonom bo namreč po dosedanjih informacijah položaj uradništva znatno izboljšan. Osnovna plača, v katero bodo vštete sedanje draginske doklade, bo po izdelanem načrtu, ki pa seveda še ni definitivno sprejet,

znašala v najnižji skupini III. kategorije 1200 Din, II. kategorije 1800 Din in I. kategorije 2400 Din. Načrta uradniškega zakona in zakona o prometnem osebju bo sedaj izpopolnila še posebna strokovna komisija, nakar bosta predložena v končno oceno vrhovnemu zakonodajnemu svetu. Računa se, da bosta oba zakonska načrta končno javno sprejeta do konca marca, tako da bosta stopila v veljavo že s 1. aprilom t. l.

— Tovarišica Tončka Urbasova, učiteljica pri Sv. Martinu na Pohorju, je že od 7. februarja t. l. v ljubljanski splošni bolnici. S kvačko si je neznatno opraskala mezinice desne roke, vsled česar je nastalo akutno vnetje. Bolezen bo bržčas dolgotrajna. Pozdravlja vse tovariše in tovarišice slovenske bistriškega učiteljskega društva.

— Prevedba kronske upokojujencev na dinarsko penzijo je sedaj vendar v teku in bo, izvzemši nekatere komplicirane slučaje, izvršena v bližnjem času.

— Monopol na učne knjige in učila. Prosvetni svet je imel svojo sejo. Iz Slovenije je prisostvoval prosvetni šef dr. Capuder. Na dnevnem redu je bila določena več novih referentov za Hinterlechner-Mazijevo »Aritmetiko za srednje šole«, dalje za priznanje Sturmova »Francoske vadbice« in Waxlove »Aritmetike in algebre« za IV. in V. razred srednjih šol, kot učne knjige. Nadalje se je obravnavala prošnja oblastne zaloge šolskih knjig v Ljubljani za odobritev II. dela Prijatelj-Bohinjčevega »Zemljepisca«. Nadaljnja točka je bilo poročilo gozdarskega ministrstva o učnih knjigah na rudarski šoli v Celju. Ministrstvo obvešča prosvetni svet, da ustavlja sprejemanje rokopisov za priznanje učnih knjig. Hoče se doseči, da bodo učne knjige cenejše ter da se prepreči spekulacija z njimi. V pismu g. ministra Maksimovića prosvetnemu svetu se pravi, da se sprejemanje rokopisov za nove učne knjige ustavi, ker se pripravlja zakon o monopolizaciji učnih knjig. Načrt tega zakona bo dal prosvetni minister prosvetnemu svetu na vpogled. Vsi novi rokopisi, ki so prišli pred prosvetni svet in o katerih se do sedaj ni ničesar ukrenilo, se vrnejo pisateljem. Glede tistih učnih knjig, za katere se je za novo izdajo zaprosila odobritev, pa se je prosvetni svet obrnil pismeno na ministra za pojasnilo, ali sme te odobritve še izdajati ali ne. Tisti rokopisi, za katero so bili referenti že določeni in referenti že izdelani, pa se izroče prosvetnemu svetu v nadaljnje postopanje. Dr. Rupel-Lesiceva »Srb.-hrv. vadbica« se bo po izvršenih popravkih odobrila. V smislu ministrskega razpisa se vrne Prijatelj-Bohinjčev »Zemljepisec«. Za Sturmovo »Francosko vadbico« se je prosvetni svet obrnil na ministra za mnenje. Nadalje se je sklenilo, da se vrše seje prosvetnega sveta vsajih 15 dni. Na teh sejah se bodo obravnavala tudi načelna vprašanja. Prihodnja seja bo 2. marca.

— Nova osnovna šola v Dolnji Lendavi. Minister prosvete odredil, da se v Dolnji Lendavi otvori nova osnovna šola. Na tej šoli se istodobno otvorita dva oddelka: eden s slovenskim, drugi pa z madžarskim učnim jezikom.

— Različne verzije o izdelavi novega šolskega zakona. Listi poročajo: Zakon o osnovnih šolah dovršen. V ministrstvu prosvete je dovršen definitivni tekst zakona o osnovnih šolah. Tekst je že predložen ministru prosvete, ki ga bo v kratkem podpisal in predložil kralju v odobrenje. Novi šolski zakon bo stopil v najkrajšem času v veljavo. — Gornja vest ne bo povsem točna. Za 24. t. m. je sklicana seja glavnega odbora UJU, na kateri bo ena glavnih točk razprav predlog zakona o narodnih šolah.

— Akcija uradniških organizacij za novo stanovanjsko zaščito. Večina odgovorov stanovanj s terminom 1. maja bo zadel baš uradniške vrste, upokojujence, invalide in druge šibkejšje sloje. Računa se, da je bilo izročenih blizu 500 stanovanjskih odgovorov. V uradniških vrstah je zavladala velika skrb za bližnjo prihodnost. Dne 7. februarja t. l.

Mladinska Matica zaključi z 31. marcem termin za prijavo naročnikov. ★ Na poznejša naročila se ne bo ozirala!

IVO TROŠT:

Tovarišu Antonu Žibertu na grobu.

Po krajših uvodnih besedah je govornik tov. Ivo Trošt na Ježici nadaljeval približno takole: In ta zimska krajina, snežna bela odeja je res primeren mrtvaški prt. A naše razpoloženje hoče toplote, hoče gorkega poldnevnega solnca, hoče svežega cvetja z naših livad. S tem želimo odditi tovarišu Antonu poslednjo pot v zadnje pristanišče, kamor smo ga spremili. Hoče se nam mehke pomladi, tako nežne in mile, kakor je sladka samo nedolžna ljubezen v otroških srcih. Danes v ti sibirski zimi pa pomladne toplote!

Poglejmo nadaljnjo življenjsko pot prijatelja Antona. Ko je zares ostavil slikovito okolico rojstnega kraja Krašnje, je zadel na ledino v Beli Peči na Gorenjskem. Ako pomislimo, da se je tista leta upiralo vanj vsak dan dopoldne do 60 parov oči in popoldne nič manj, če ne celo več, in če bi bil vsako šolsko poldne zasadi in zasejal samo eno cvetico — zlatih naukov, potrebnih za življenje, koliko cvetec bi bilo to že tiste dni tam okoli Bele peči, ako računamo na leto samo 200 šolskih dni. Vsaka vzgojna cvetka ima pa lastnost, da postane prvi uspeh že napet brst, tudi obenem več brstov za novi plod. Učnih let je dosegel naš marljivi dela-

vec Anton polnih 43. Koliko je to cvetja v tako dolgi dobi, ako računamo, da je pouk uspešen šele po 66—80% vseh učencev. Torej je od vsakih sto učencev s pridom poslušalo in si nabiralo nemisljive zaklade 66—80 glav. Ali ni to cvetje za našo lepoto, širno Posavje več, nego ga rodi ena sama pomlad. In tako pomlad je mož pričarati v naša srca celo te dni — pomlad brez konca, pomlad s trajnim cvetjem in neprestanim zorenjem nastavljenih plodov — pomlad otroške hvalečnosti, plačilo vztrajnemu delavcu po uspešnem delu. To je pomlad sredi zime, ogenj naših src.

Sedaj pa vprašam: Jeli dosegel to oni učitelj, ki so ga bogovi sovražili in ga zato učiteljem oddločili? Ne! Kaj takega doseže samo oni učitelj, ki so ga otroci ljubili. Ne s feldvebeljsko pozo, s palico in strahovanjem: ljubezen se vzbuja samo z ljubeznijo. Da, učitelja feldveblja so res bogovi sovražili, a sovražili so ga tudi ljudje in njih otroci. Zato sem pa prepričan, nepozabni tovariši Anton, da je zadrželo slehrno srce na Posavju, ko je predvečrajšnjim popoldne zapel zvon in naznanil iz župnega zvonika tvojo smrt: Umrl je naš učitelj! Bog mu daj luč nebeško! — Vsem, ki smo te poznali, si bil učitelj, če ne z drugim z vztrajnostjo, potrpežljivostjo, z močatostjo, z lepim zgledom. Zato lahko ponovimo v duhu vsi: Bil si naš učitelj.

Za vse lepe nauke, za vse dobrote, ljubi Anton, nagradi te Bog z večnim življenjem!

Bil si naš učitelj. To ime je slehrnemu otroku poleg imena matere in očetovega najslajše ime na svetu. Zato ti ključem: Sve-tila ti večna luč! Na svidenje nad zvezdami! Bila ti lahka zemljica jugoslovenska!

Mraz, sibirski mraz je dihal po Posavju, ko so se zbiral tovariši, znanci, prijatelji in razni domači zastopi, da spremijo pok. tovariša Toneta na zadnji poti na pokopališče pri Sv. Juriju na Stožicah. Pozival je gasilski rog na Ježici in na Stožicah, zbirali so se tovariši iz sosesčine, zlasti iz Ljubljane, Črnuče, St. Vida in celo iz Doba (tov. Hiti), šolska mladina, krajni šolski odbor, pevsko društvo »Zora«, občinski zastop in nebroj domačinov, sorodnikov, bivših učenk in učencev. Ni jih zadržal sibirski mraz, ne slaba pot.

Krsto so nosili domači gasilci, ki so darovali tudi len venec, poleg onega Učiteljske tiskarne, rodbine Iv. Ramovža s Stožic in domače rodbine. Velicavno se je pomikal dolgi sprevod po Ježici in Stožicah na pokopališče. Ljubo se je oziralo zimsko solnce na odprto jamo, zadnje bivališče pok. nadučitelja, ki je 43 let oral ledino, začeni gori v Beli peči, nadalje v Preski pav se do Ježice, kjer je bival službeno in upokojen skupno 47 let. Ko je lani praznoval 85letnico rojstva, smo mu želeli še 15 let — do sto in še dalje. Pisec teh vrstic mi je ponovil isto željo za zadnji Božič in Novo leto. Starček je bil še zadovoljen. Toda ostala je samo želja. Ope-

šalo mu je srce, da je izdihnil 6. t. m. ob 13¹⁵ uri kakor bi zaspal.

Od otrok je še ostal dr. filosofije Ivan poleg žaluzije, priletne matere vdove. Pot mu ni bila postlana z rožicami, vendar lahko trdimo, da se ni boril z gmotnimi zaprekami. Mož redke energije, značajan, vedno zdrav, dober humorist, pevec, organist, občinski tajnik. Na Posavju je vzgojil najmanj 4 rodove. Zato se je orosilo marsikatero oko, ko je domači g. župnik vrgel na Žibertovo krsto prvo grudo zemlje.

Poslovilne besede sme mu govoril podpisani tovariš in na 27 let prijatelj težko in s krvavečim srcem, ko je slovo tako dolgo, tako neznansko žalostno. Kaj naj pričaram tovarišu na grob, če ne košček tople, mehke ljubezni, trenutek pomladi, kakor je vzklila ob hvalečni ljubezni v naših srcih njemu, ki je bil nam vsem učitelj, bil naš učitelj. (Več o celotnem govoru v listku »Tovariševem«).

Z zadnjimi žarki zahajajočega solnca so se množice pogrebcev jele razhajati. Pogrebi so završili svoje delo: navrhali so na grobu majhen kupček, mladina je na sredo kupčka posadila prineseno cvetje in se vrnila domov iz ostrega mraza k topli peči. Vsakdo je pa odnesel z novega groba spomin na blagega starčka, ki je žrtvoval vse svoje življenje prosveti svojega naroda.

Počivaj sladko, zlata duša!

je imela Zveza državnih nameščencev za Slovenijo posebno sejo o tem vprašanju. Na tej seji je bilo sklenjeno, poslati osrednjemu savezu državnih uradnikov v Beogradu nujen dopis, s katerim se ga pozivlje, da nemudoma intervenira pri predsedniku vlade v svrhu zaščite uradništva po 1. maju t. l. Zveza prosi osrednjo stanovsko ustanovo, da posveti temu vprašanju vso pažnjo in da predloži vladi podaljšanje sedanjega stanovanjskega zakona. Če bi pa podaljšanje bilo nemogoče, naj vlada reši to vprašanje z maksimiranjem najemnin ali pa kakorkoli drugače, vendar tako, da uradništvo s 1. majem ne bo na cesti. Obenem je bilo sklenjeno, da bo Zveza državnih nameščencev skušala tudi direktno posredovati pri vladi v svrhu stanovanjske zaščite svojih članov.

— **Izmena šolskih odborov.** »Narodna Prosveta« poroča, da bodo vsi oblastni in krajevni šolski odbori razpuščeni po velikih županih in bodo do novega imenovanja pooblašteni za vršenje poslov oni odborniki, ki so prišli v te odbore po svojem položaju ter niso izvoljeni. Nove šolske odbore bodo imenovali veliki župani.

— **Umetniška Matica v Ljubljani** se je močno razmahnila med narod. Eni prihodnjih števil našega lista bomo priložili manifest s programom in že sedaj prosimo p. n. učitelstvo, da se priglasi za poverjenike, ki bodo še posebej nagajeni z lepimi originalnimi slikami. Čimprej bi želeli, da se javijo poverjeniki za Kranj, Novo mesto, Jesenice, Trzin, Litijo, Celje, Ptuj, Ljutomer, Zagorje, Brežice in Kostanjevico. Javijo naj se na naslov: Umetniška Matica v Ljubljani, Dunajska c. 35. — **Odbor.**

— **Tovarišu Mirku Kosinu**, šol. upravitelju na Laverici, je umrl 8letni sin Mirko. Pogreb je bil 19. februarja. Težko prizadeta morda roditelja, naša tovarišema, iskreno sožalje.

— **V Ptuj** je bila 8. t. m. pokopana gđ. Erna Razlag, učiteljica v pok., stara 70 let. Rajna je bila sorodnica slavnega narodnega buditelja dr. Razlaga. Učiteljica je v Brežicah 9 let in v Ljutomeru 20 let, torej v dobi, ko so bila tu najbolj vroča tla. Ker je bila silno narodna, je imela s svojimi narodnimi nasprotniki hude boje. Bila je visoko naobrazena ter je imela za meščanske šole izpit iz dveh skupin, a kljub temu niti ni došla mesta nadučiteljice, kar jo je silno žalostilo. V Ptuj se je ukvarjala z instrukcijami. Kot instruktorica je bila na najboljšem glasu, kajti pripravljala je otroke za vse svetovne jezike in učne zavode. Težko jo bodo pogrešali. Vrlo narodni buditelji in kolegi naj želimo večni mir, sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna JOS. REICH.

Mladina mora biti bistra glave in vedrega duha. Prava kava mladino slabi. Kuhajte ji zato rajši vsak dan ŽIKO.

Mladinska Matica.

— **mm Rok za nabiranje naročnikov** na Mladinsko Matico se zaključuje 31. marca t. l. Tovarišice in tovariši imate torej še 6 tednov časa, ki ga posvetite energični propagandi za našo mladinsko ustanovo. Ta rok se v nobenem slučaju ne more podaljšati, če hočemo razposlati knjige že koncem maja na vse šole ter da imamo nato še ves junij za rešitev morebitnih reklamacij.

Kdor želi vse štiri knjige, ki jih letos izdamo, vezane, naj priloži naročnini 10:50 Din s. 13 Din. S tem popravljamo prvotno določeni znesek 10 Din za vezavo, ko se je računalo še z izdajo samo treh knjig.

Prepričani smo namreč, da dosežemo letos 15.000 naročnikov, število, ki je potrebno za možnost publikacije štirih knjig kot književni dar Mladinske Matic. Ponovno prosimo, da zahteva vsakdo bloke za nabiranje, ako so mu doposlani že pošli.

Radijski aparat

je postal danes že kulturna potreba vsakega inteligenta. Zlasti učitelstvu ustvarja potrebno zvezo z vsemi kulturnimi centri sveta in jim nosi — nositeljem izobrazbe — izobrazbo v hišo!

Najboljše in najcenejše aparate, sestavne dele in vsa navodila Vam da

Radijska postaja Ljubljana

Miklošičeva cesta 5 Telefon 3190

Plaćila tudi na obroke!

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke

brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju

M. JLGGERJEV SIN, Maribor

Gospodsk ulica 15.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

Vremenske in zdravstvene neprilike bi nam lahko onemogočile, dobiti zbor 2. in 3. marca v Ljubljano. Zato mora ta tečaj odpasti in tudi koncert na Jesenicah. — Na tančnejše Vas obveščamo v okrožnici. — Ko bodo razmere dopuščale bomo pravočasno obvestili vse člane o prihodnjem tečaju, ki ga zaenkrat predvidevamo za sredo marca.

Odbor.

Sveže, najfinejše norveško ribje olje iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani se priporoča bledim, slabotnim osebam.

Naročila točno po povzetju.

Stanovska organizacija UJU Iz poverjeništvu UJU.

— **pov. Izvršnemu odboru v Beograd** smo poslali podrobne predloge glede šolskega zakona, ki obsegajo: šolsko obveznost, materialne zahteve učiteljstva, stanovanje za učitelstvo, sreski šolski odbor, skrb za kmetstvo in gospodinjstvo nadaljevalno šolstvo, šolstvo v industrijskih krajih, učni načrti, verski pouk, šolske zamude in kazni, maksimalno število učnih ur za učitelje, doklade poročenim učiteljicam, uvstitve učiteljstva na zavodih za defektno dečo, kontraktualno učiteljstvo, volitev zastopnikov učiteljstva v razne šolske korporacije, kadrski rok, doklada upraviteljem, sreski šolski nadzorniki, napredovanje, uporaba šolskih prostorov, uradna konferenca, kolkovanje šolskih izkazov, glavne počitnice, učiteljska stalnost.

— **pov. Anketa za šolski zakon** sestavlja opombe k načrtu, ki jih vzamejo s seboj člani glavnega odbora za sejo 24. februarja v Beogradu. Ozira se na predloge okrajnih učiteljskih društev. Za to sejo so sestavljajo tudi drugi predlogi okrajnih učiteljskih društev, ki jih predložimo vsem merodajnim činiteljem v Beogradu.

— **pov. Odsek za kontraktualce** je sestavil dovolj popolno vlogo zaradi priznanja službenega časa, ki so ga morali prekiniti, ker so bili odpuščeni v Primorju. Vloga je bila poslana po Izvršnem odboru ministrstvu prosvete.

— **pov. Za oblastni odbor Rdečega križa v Ljubljani** je poverjeništvu priporočilo tov. Frana Skulja, okrajnega šolskega nadzornika v pok. v Ljubljani. Na obnem zboru je bil izvoljen v to korporacijo.

— **pov. V oblastni odbor Podmladka Rdečega križa v Ljubljani** je poverjeništvu odposlalo tov. Vekoslava Mlekuža, učitelja v Ljubljani, in tovarišico Stefanijo Čeh-Kljunovo.

— **pov. Tov. Mencin** je odložil z dnem 2. februarja svoje mesto v ožjem sosvetu s kratko motivacijo, »da mu je pri današnjih izrednih razmerah onemogočeno zastopati v vodstvu poverjeništvu svoje stališče glede programatične smeri organizacije z ono odkrito odločnostjo, ki bi izključevala vsak dvom o njegovi načelni doslednosti.« — V raznih odsekih bo tov. Mencin še naprej vršil svoje članske dolžnosti.

— **pov. Seja glavnega odbora UJU v Beogradu**, ki je bila sklicana na 24. februar, je preložena zaradi vremenskih in prometnih neprilik na poznejši čas.

Vabila:

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKO-SEVNŠKI OKRAJ** zboruje v soboto 2. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v osnovni šoli v Brežicah. Ker so na dnevnem redu važne stanovske zadeve, pričakuje polnoštevilne udeležbe — **odbor.**

— **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLSREZ LJUTOMER** preloži svoj redni letni občni zbor, ki bi se moral vršiti dne 16. februarja 1929, na soboto dne 2. marca 1929, v slučaju slabega vremena pa na 9. marca 1929. Dnevni red ostane isti.

— **BELOKRANJSKO UČIT. DRUŠTVO** zboruje v soboto 9. marca 1929 ob 11. uri v osnovni šoli v Črnomlju po običajnem dnevnem redu: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Blagajniško stanje. 4. Zapisnik. 5. Dopisi. 6. Samoizobrazba: referat sreskega šolskega nadzornika tov. Cirila Vizjak, o lepopišju in referat tov. Ivana Sumpererja: Kmečko prebivalstvo in problemi njegove vzgoje. 7. Reforma šole. 8. Izvenšolsko delo. 9. Predlogi in slučajnosti. Med odmorom bo seja sklicateljev krožkov pod predsedstvom tov. Kosove. Polnoštevilna udeležba dolžnost! Zamudnike v plačevanju članarine opozarja odbor na tovariško dolžnost poslednjikrat.

Poročila:

— **SLOVENJBISTRICKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 15. decembra 1928 v Slovenski Bistrici.

1. Statistika. Število učiteljstva v okraju je 60 število članov 57, navzočih 43, (76%).

Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik Miloš Tajnik odpravi zborovanje, pozdravi navzoče ter opravičeno žigosa nezavednost in površnost nekaterih članov, koji redno neopravičeno izostajajo od društvenih zborovanj, povdarjajo, da se bo le z nesebično ljubeznijo do dela v organizaciji dvignil naš stan. Nato poroča o najvažnejših dogodkih zadevajajočih naš stan in organizacijo. Pretresal se je novi projekt osnovnošolskega zakona, borba za naše razlike i. dr. O vseh teh točkah se je razvila živahna debata.

Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita ter spopolni v toliko, da je bil namesto odlošega predsednika poljskega krožka Albina Planerja izvoljen za predsednika tega krožka Josip Velikonja, učitelj na Pragerskem.

Došli dopisi se obravnavajo in rešijo. Na dopis poverjeništvu UJU z dne 7. nov. 1928, šte. 313 se po daljši debati sklene prostovoljni prispevek za Izvrševalni odbor po 5 Din za člana plačati iz rezervnega fonda društvene blagajne.

Tov. predsednik Miloš Tajnik poda nato obširno poročilo o seji širjega sosveta UJU na Zidanem mostu, kojemu je članstvo z zanimanjem sledilo in živahno o storjenih sklepih debatiralo.

Predavanje. Ker tovariš E. Vranc ni došel na zborovanje, je predavanje o temi: »Hospitacije na delovnih šolah v Nemčiji in Avstriji« odpadlo ter se isto preloži na prihodnje zborovanje.

Tovariš blagajnik poda poročilo o stanju blagajne ter ponovno apelira na one upravitelje, koji se ne drže društvenega sklepa, da bi redno vsakega prvega odtegovali od plač tovarišev članarino in jo redno pošiljali blagajniku. Ako bi se to držalo v redu, bi ne dolgovali nekateri člani na članarini za celo leto in še več. V bodoče se bodo imena takih zaostankarjev objavila. Blagajničarka bo do Novega leta poslala vsem šolskim upraviteljem položnice in upravitelji naj z novim letom uredijo s svojim učiteljstvom vse zaostanke.

Predlogi in nasveti. Tov. predsednik priporoča vsem več zanimanja za našo »Mladinsko Matico«. Število naročnikov bi se naj v našem okraju povečalo vsaj za 100%. Čas za nabiranje naročnikov je podaljšan do 30. marca 1929. Ker ni nadaljnjih predlogov, zaključijo predsednik zborovanje želeč vsem vse se le božične praznike in srečno novo leto s pozivom v bodočem letu na točnejšo in polnoštevilnejšo udeležbo na zborovanjih.

— **ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA MEŽIŠKO DOLINO** z dne 12. januarja 1929.

1. **Situacijsko poročilo** (poroča tov. predsednik). Pozdravi novostopivše tovariše Krajcar Ivana in Prah Alojzijo (volonterja), posebno pa tov. Gruma. Častita na najvišjem odlikovanju zaslužnemu tov. nadzorniku Petru Močniku in poda kratko sliko njegovega kulturnega, narodnega in prosvetnega delovanja.

Na kratko omenja delo na šolskem zakonu in beleži žalostno dejstvo, da so politični listi po predložitvi šolskega zakona uporabili priliko za nezasuženi napad na učiteljstvo. Novi položaj v državi je pospešil tudi delo na novem šolskem zakonu.

Odločna beseda Njeg. Veličanstva našega kralja v proklamaciji na narod nam daje upanje, da izgine iz našega življenja ono pretirano in brezobzirno političarstvo, ki je šoli in učiteljstvu prizadelo mnogo gorja, in da učiteljstvo in šola, hodeč po poti: za narod, državo in kralja, doživi mirno dobo razvoja in še učiteljstvo in šolstvo dvigne in napreduje v tekmi z naprednimi narodi.

Poročilo omenja še borbo za nova pravila UJU, odtegljaje za nabavljajno zadrugo, odtegljaje za penzijski fond, odtegljaje za stanarino, izplačilo »azlik in polemik, ki se je razvila radi višje pedagoške šole. Glede zadnje se ujema naše stališče popolnoma s sklepi seje širjega sosveta na Zidanem mostu.

Na predlog tov. Doberška se je odposlala vdanostna brzojavka na Njegovo Veličanstvo kralja Aleksandra I. ob priliki njegove proklamacije na narod.

Nato se je prečital in odobril zapisnik zadnjega zborovanja.

Število učiteljstva v okraju 53. Društvo šteje 53 članov, zborovanja se je udeležilo 39 članov(ice) kljub hudemu mrazu in veliki oddaljenosti nekaterih tovarišev(ice), kar je velike hvale vredno, grajati pa moramo one tovariše(ice), ki so blizu železniških postaj in se brez vsake opravičbe odtegujejo zborovanjem.

II. **Samoizobrazba** (poročal tov. Gačnik). Poroča o delu krožkov. Krožek Mežica-Černo je imel dva sestanka, prvega se je udeležilo od 18 članov 11, predaval je tov. Doberšek o zbiranju gradiva za monografijo Mežiške doline in tov. Kogelnik o učnih načrtih. Drugega sestanka se je udeležilo od 18 članov 13, tov. Doberšek je nadaljeval svoje predavanje na prvem sestanku, tov. Kogelnik je govoril o Bregantovi knjigi, tov. Gačnik pa o dekliških krožkih.

Guštanjski krožek je imel 2 sestanka. Prvega se je udeležilo od 18 članov 15. Predaval je tov. Simon o šolstvu v raznih državah Evrope, tov. Doberšek pa o monografiji Mežiške doline. Drugega sestanka se je udeležilo od 18 članov 14. Predaval je tovariš Gačnik o kulturnem razvoju žene in o pomenu in važnosti dekliških krožkov, tovariš Simon pa o razredu kot delovni in življenski enoti.

Prevaljski krožek ni imel nobenega sestanka, ker je predsednik nujno zaposlen. Izvolil se je za novega predsednika tovariš Lodran.

III. IV. in V.

Tov. Grum nam je z zelo zanimivim in obširnim predavanjem podal lepo sliko zgodovinskega razvoja zadrugištva. Članstvo je sledilo njegovim izvajanjem z veliko pozornostjo. Govoril je o namenu in pomenu raznih zadrug, o zgod. razvoju zadrugištva pri nas in drugih narodih, o učiteljstvu in zadrugištvu na deželi, o usposabljanju učiteljskega naraščaja za zadrugarstvo itd. Iz njegovih izvajanj je vsakdo lahko posnel, kako si mlad učitelj onemogoči svoje izvenšolsko delovanje med narodom, ako si z napadnim umevanjem krajevnih gospodarskih prilik in svojim zgrešenim politikovanjem odbija zaupanje prebivalstva. Jasno je začrtal pot, ki jo naj izbere učitelj, ako hoče uspešno delovati med narodom. Temeljito poznanje krajevnih, gospodarskih, družabnih in socialnih razmer je neobhodno potrebno za uspešno delovanje v korist naroda, stanu in države. Tovarišu Grumu se za njegova izvajanja, ki so napravila na članstvo globok vtis, najiskreneje zahvaljujemo!

Tov. Doberšek je podal poročilo o seji širjega sosveta na Zidanem mostu ter predložil na temelju svojih izvajanj resolucije, ki so bile soglasno sprejete in so objavljene na drugem mestu.

— **ZBOROVANJE UČIT. DRUŠTVA ZA RADOVLJSKI OKRAJ**, ki se je vršilo v sredo, dne 12. decembra 1928 na osnovni šoli na Jesenicah.

1. **Učiteljstva v okraju** je 124, plus 7 volonterjev; včlanjenih 60. Navzočih 40, t. j. 66%.

Predsednik poda celoten potek seje širjega sosveta z dne 8. decembra 1928. Članstvo se poziva, da bolj agilno nabira člane za »Mladinsko Matico«. Z ozirom na važnost Učiteljskega doma v Ljubljani se članstvo vnovič poziva, da pristopa k zadrugi »Učiteljski dom« in redno plačuje mesečne obroke.

Učiteljska gospodarska poslovalnica se je soglasno sprejela. Iz poročila glavnega blagajnika tov. Gruma je razvidno, da dolguje našo društvo 2745 Din. Po pregledu računov na občnem zboru z dne 15. oktobra 1928 pa ima naše društvo 890:15 Din prebitka; torej ni glavni glagajni ničesar dolžno, zato se sklene vprašati blagajnika, da nam pismeno pojasni od kdaj in na čem je naše društvo dolžno to vsoto.

Poročilo je bilo soglasno sprejeto.

II. **Samoizobrazba.** Tovarišica Hafner Kristina je poročala o »Ženskem vprašanju«. Podala je zgodovinsko socialni razvoj žene in posebno poudarila nujnost delovanja žene pri gradbi novega človeštva ter pozivala tovarišice k izvenšolskemu delu in reševanju ženskega vprašanja. Za svoje res dobro poročilo je žela zaslužen hvalo. K temu poročilu se je razvil razgovor, katerega so se udeležili žal le tovariši.

III. Z ozirom na okrožnice z dne 22. novembra 1928 in 6. decembra 1928 v »Učiteljskem Tovarišu« je članstvo poverilo odbor, naj reši vprašanja teh okrožnic v prvi svoji

TOVARIŠI!

ŽE STANOVSKA ZAVEDNOST VELEVA, DA PODPIRAMO PRI NABAVAH SVOJIH POTREBŠČIN V PRVI VRSTI SVOJE LASTNE USTANOVE. VELIKO BOLJ PA SMO V SVOJEM INTERESU DOLŽNI TO STORITI TEDAJ, AKO NAM NUDIJO TE USTANOVE VEČJE UGODNOSTI IN KORISTI KOT TUJE. ENA IZMED TAKIH USTANOV JE NAŠA

Nabavljajna zadruga drž. nameščencev v Ljubljani

TELEON ŠTEV. 2421

VODNIKOV TRG 5

ČEKOVNI RAČ. 12416

ONA NAM NUDI SPECERJSKO IN KOLONIJALNO BLAGO NAJFINEJŠE VRSTE PO NAJNIZJH CENAH, KI SO MOGOČE. VELIKA IZBIRA DEŽNIKOV, PREDPRAŽNIKOV IN NAJFINEJŠIH IN NAJTRPEŽNEJŠIH ČEVLJEV LASTNEGA IZDELKA. V ZALOGI NAJFINEJŠI ŠIFON, PLATNO IN SRAJCE ZA GOSPODE PO NAJNIZJH CENAH.

PREPROGE (LAUFTEPPICHE) PO NAJNIZJI CENI — NA OBROKE.

NAMOČENA POLENOVKA

DOSTAVLJA SE BLAGO NA DOM IN DOVOLJUJEJO SE OLAJŠAVE PRI PLAČILU.

ZADOVOLJITI SVOJE ČLANE, JE TE ZADRUGE NAJVIŠJI CILJ!

TOVARIŠI! TOVARIŠICE! PRISTOPITE K TEJ ZADRUGI IN KUPUJTE PRI NJEJ!

seji in jih potem predloži članstvu v potrdilo. — Članstvo izjavlja, naj v bodoče poverjeništvu ali izvršni odbor UJU da taka vprašanja najmanj en mesec prej v pretres, da se lahko pravilno rešijo.

Opomba: Točko IV. a, b, c, e in d je prevzelo poverjeništvu.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Ljubljani. Tovariš Rudolf Horvat, učitelj v pok. v Ljubljani, je podaril na zadeven poziv 100 Din. Hvala! Ostali, posnemajte! — Vsi, ki so plačali polni delež, so prejeli potrdilo. Izvzeti so le oni, ki so že plačali, a niso bili še sprejeti v zadrugo. Ves vplačani denar je varno naložen. — Josip Kobal, blagajnik.

Vabilo na

18. redni občni zbor

Učiteljske gospodarske in kreditne zadruge, r. z. z. o. z. v Celju,

ki se bo vršil v nedeljo 10. marca 1929 ob 10. uri dopoldne v novi okoliški deški osnovni šoli v Celju, na Dolgem polju, po sledečem dnevnem redu:

1. Poročilo načelstva o poslovanju za druge v letu 1928.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje letnega računa.
4. Volitev izžrebanih odbornikov načelstva.
5. Slučajnosti.

Učiteljska gospodarska in kreditna zadruga, r. z. z. o. z. v Celju dne 12. februarja 1929.

Načelnik: Branko Zemljčič l. r.

Član načelstva: Fr. Voglar l. r.

NB: Če bi na tem občnem zboru ne bilo zastopanih dovolj deležev, se vrši eno uro kasneje drug občni zbor na istem mestu in z istim dnevnim redom.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par, Najmanjši znesek Din 5.—.

Risalno orodje kupite najboljšje in ceno pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9.

Izpolnite priloženo obveznico!

ŠIVALNI STROJI

IZBORNA KONSTRUKCIJA IN ELEGANTNA IZVRŠITEV IZ LASTNE TOVARNE. 15LETNA GARANCIJA. — VEZENJE SE POUČUJE PRI NAKUPU BREZPLAČNO. PISALNI STROJI ADLER. — KOLESA IZ PRVIH TOVARN, DÜRKOPP, STYRIA. PLETILNI STROJI VEDNO V ZALOGI. POSAMEZNI DELI KOLES IN ŠIVALNIH STROJEV. — DAJE SE TUDI NA OBROKE.

CENI I FRANKO IN ZASTOJ

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA CESTA 2.

P. n.

*Šolam in šolskim upraviteljem
vljudno priporočam*

vse vrste šolskih zvezkov iz najboljšega brezlesnega papirja. — Sprejemam tudi vsa druga v knjigoveško stroko spadajoča dela.

ANTON JANEŽIČ
LJUBLJANA, FLORJANSKA 14.

KNJIGOVEZNICA IN INDUSTRIJA
ŠOLSKIH ZVEZKOV.

Ugodnost!

Damske galoše . . . 70 Din
Moške galoše . . . 75 Din
Damski snežni čevlji 100 Din
Moški snežni čevlji . 110 Din

ANTON KRISPER, Ljubljana
Mestni trg 26 * Stritarjeva ulica 3

Knjigarna, umetnine, muzikalije
Goričar & Leskovšek * Celje
Zaloga papirja i pisalnih potrebščin

priporoča bogato zalogo šolskih učil kakor:
Slike stenske iz zoologije, zgodovine, zemljepisja, anatomije, matem. geografija, prva pomoč, etnografija, itd. Učila za demonstriranje iz fizike, optike, mehanike, kemije itd., razne preparate ptic, živali, naravoslovstva. Kosmos Baukasten, Elektrotehnika, optika, mehanika, kemija, dalje šolski stenski zemljevidi na platnu s palicami solidno izdelani. Slike našeg Jadrana dve seriji po 6 slik napete, serija Din 180.

Zahlevajte spacioline vezane učil.

Popravila in čiščenje orožja

izvršuje najceneje in najbolje

F. K. KAISER, puškar

LJUBLJANA, Kongresni trg 9

Primerna ter koristna darila
so samo

Gritzner in Adler

šivalni stroj in kolo ter pisalni stroj URANIA. Najboljši material in lepa optima samo pri

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

Telefon 2913 blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913
Za šolo in učiteljstvo poseben popust.

Prijatelji radija!

Ako si želite nabaviti prvovrsten

radio-aparat

ali sestavne dele, obrnite se na

specijalno radio trgovino

RADIOVAL

Kongresni trg 3 **LJUBLJANA** Dalmatinova ul. 13

Plačilne olajšave. Zahtevajte ponudbe!

Telefon štev. 3363

Kdor oglašuje, ta napreduje!

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA * STRITARJEVA ULICA 5

Nudimo veliko izbiro angleškega in češkega blaga za gospode in dame. Krasna izbira v zastorih, posteljne preproge, pregrinjala in odeje. Pliš vzorčast in gladek za divane. Velike preproge v plišu in linolej. Belo blago za rjuhe in perilo v poljubnih širjavah

Žima, perje, puh, kapok od najcenejše do najboljše vrste

Daje tudi na obroke / Postrežba točna in solidna

FOTO APARATE

in potrebščine stalno v zalogi.

Drogerija A. Kanc, sinova
Ljubljana, Židovska ulica 1
in drogerija Wolfram, nasled.
M. Kanc, Maribor, Gosposka 33

L. MIKUŠ

LJUBLJANA

MESTNI TRG št. 15

DEŽNIKI

Na malo. Na veliko.

Ustanovljeno leta 1839.

Telefon štev. 2.282.

„UNDERWOOD“

pisalni stroj ima svetovni sloves, nad 2,000.000 strojev LUD. BARAGA, Ljubljana
v prometu, nedosegljiv v trpežnosti ter najcenejši. Šelenburgova ul. 6. — Telefon 2980.

**Naročajte vsa tiskarska dela
za društva, šole, urade itd. itd.
v Učiteljski tiskarni v Ljubljani!**